

Cap a la ciutat del segle XXI

Consolidar la recuperació del nucli antic per a la seua habitabilitat

Sense dubte, un dels grans reptes de Tortosa. El nucli antic és un centre patrimonial de la ciutat de Tortosa de primer ordre que ha registrat dinàmiques de recuperació urbana, ja que s'ha actuat molt en la via pública i amb la instal·lació de serveis administratius (edifici de les delegacions de la Generalitat, biblioteca, Jutjats...), però requereix d'accions efectives, intenses i duradores de localització d'activitat econòmica i de funció residencial, amb la implicació privada.

Un gran nucli antic amb habitatges degradats és una situació que també pateixen en altres municipis, no solament Tortosa. Hi ha poques comunitats de veïns, els pisos s'han anat ocupant de forma irregular, han quedat antics i són amb accessibilitat complicada, els propietaris

són gent gran o nousvinguts amb pocs recursos o d'entitats financeres... Per tot plegat, això n'ha dificultat la rehabilitació. «En el cas de Tortosa s'ha trigat molt en reaccionar. Ens n'hem adonat ara. La degradació avança i s'hagués hagut d'actuar abans», valora el secretari de la Demarcació Ebre del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Antoni López Dauí. «Hi ha diverses fórmules per propiciar la rehabilitació d'habitatges, però l'arquitectura i l'urbanisme només no resolien el problema. Hi ha un component social, és una qüestió transversal». Tancaments d'escoles com els Josepets van repercutir negativament en la dinàmica del barri. Per a l'arquitecte, hi ha altres municipis que estan treballant en la direcció correcta, com és el cas d'Olot o d'Altafulla. «Costarà i és cosa d'anys, però no és impossible. Ens hem de llençar a la piscina i creure-hi. Si busquem un exemple concret d'èxit, podem estudiar si és extrapolable al nostre nucli antic», proposa. A banda, Tortosa també té altres reptes en relació a l'habitatge: «hi ha molt poc lloguer social i els joves tenen dificultats. Tortosa treballa en el Pla Local d'Habitatge, però ara mateix està encallat», apunta. Després de la crisi del 2007, el camí del futur, sense dubte, és la rehabilitació. «Abans la rehabilitació era una opció, en canvi ara ja és una necessitat. Si no mantenim el que hi ha, no es reconeixerà ni el nucli antic ni res».

Seguir creixent econòmicament i crear llocs de treball qualificats

El repte de Tortosa de créixer econòmicament avui no té la mateixa connotació que fa tres anys, quan encara no havia aterrat la multinacional austríaca Kronospan. La companyia, que ha protagonitzat la inversió més multitudinària de la història de les Terres de l'Ebre, està ultimant els darrers treballs de la planta de fabricació de taulers de fusta al Polígon Catalunya Sud de Tortosa. L'Ajuntament i INCASOL hi treballen per ampliar-lo, i de fet està previst també la connexió ferroviària. Segurament Kronospan marcarà un abans i un després en la indústria tortosina, ja que s'espera que n'arriben de noves, com la recentment anunciada Lucta o Florette, que ja està en marxa de fa dos anys. El director de la Càtedra d'Economia Local i Regional de la URV Miquel

Àngel Bové, explica que «l'atracció d'empreses internacionals de grans dimensions com Kronospan ajuden a visualitzar un territori atractiu per a companyies que busquen superfícies molt grans i que volen un polígon proper a l'autopista i accessible. Per a aconseguir-ho, ha d'haver al darrera una feina de diferents institucions».

En aquest sentit, la ubicació estratègica de Tortosa, a mig camí entre Barcelona i València, ha sigut clau. «Les multinacionals sovint pensen en Barcelona, però 200 km per a ells no és tant, si hi ha autopistes», apunta Bové.

No obstant les bones notícies, l'ampliació del Polígon Catalunya Sud ha de permetre diversificar el teixit productiu del territori i generar més llocs de treball, però, al parer de Bové, «apostar també per facilitar la vida a sectors més tradicionals del territori, com el sector agroalimentari. Convé no descuidar-lo, perquè el territori hi té una especialització».

Precisament per promocionar l'economia del sector agroalimentari el Govern de la Generalitat està fent una aposta decidida per la marca Reserva de la Biosfera, amb noves accions de promoció. «Cal buscar un equilibri entre la diversificació i allò que ja tenim, que potser necessita més promoció, i vincular-ne la producció a la Reserva de la Biosfera, que té un reconeixement», sosté el director.

Potenciar el turisme i donar més vida a l'enorme patrimoni històric

Arran de la pandèmia i dels viatges de proximitat, la ciutat de Tortosa ha atret cada temporada més turistes. La ciutat té un enorme patrimoni històric i arquitectònic de gran riquesa que constitueix no només un factor d'identitat sinó un motor potencial de desenvolupament econòmic. Per extensió, el binomi cultura-turisme genera oportunitats importants en relació a la resta de l'activitat econòmica. La Festa del Renaixement és el producte d'èxit turístic del municipi i ja ha realitzat ampliacions en les activitats i els mercats internacionals. Ara, cal seguir potenciant la ciutat i desestacionalitzar el turisme. En aquest sentit s'estan realitzant accions per potenciar el turisme esportiu i el sostenible vinculat al ciclisme mitjançant els actius turístics com són la

Via Verda, els Ports i el Parc Natural del Delta de l'Ebre. La Via Verda i la proximitat dels dos parcs naturals amb Tortosa juga un paper clau. En els darrers anys, també s'han estrenat importants actius vinculats al patrimoni com l'Espai Cota Zero, i d'aquí pocs dies estarà acabada la rehabilitació de la muralla del Rastre.

«M'agrada recordar la frase del segle XVI de Cristòfol Despuig, que també ha de servir per a reflexionar avui dia: «Què ha de tenir un poble per fer-se gran que no tingue Tortosa?», exposa el president de l'entitat Amics dels Castells i del Nucli Antic, Jordi Mulet. «A nivell històric Tortosa és importantíssima, i al segle XVI érem la tercera ciutat de Catalunya. Per aquí han passat totes les civilitzacions possibles i no és casualitat, això vol dir alguna cosa».

Per al president, s'han de destinar més recursos al turisme, amb més personal dedicat, i a la promoció del patrimoni, i millorar els horaris dels monuments i la seua senyalització. «Ja que molts cops arribes i te'ls trobes tancats», diu. «Portar un estudi d'història a la ciutat també seria molt interessant. Encara cal estudiar molt», proposa. Mulet també exposa que el període de la Guerra Civil, quan a Tortosa van caure més tones de bombes que a Guernica, encara és pot potenciar molt més a la ciutat. «Podem guanyar molt, però s'ha de fer amb seny».

Més sostenible, més bicis... i millors comunicacions en tren

En els darrers anys Tortosa està portant a terme una potent acció urbanística: ha renovat i fet peatonal la plaça de l'Ajuntament, ha creat un nou espai davant la Catedral, ha reformat de forma integral el carrer Cervantes, a l'eixample, convertint-lo en un bulevard, i en el futur vol reformar la plaça Alfons XII i l'avinguda de la Generalitat, amb la mateixa dinàmica d'eliminar vehicles del centre de la ciutat i fer-la més amable per al passeig de les persones, amb més arbrat i més carril bici. La mida de Tortosa juga en el seu benefici per ser recorreguda a peu o amb bicicleta.

Des de fa temps la ciutat treballa amb el compromís dels acords de l'Agenda 2030 i s'han impulsat algunes iniciatives, com una comunitat energètica impulsada des de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Tortosa, amb 14 municipis parti-

cipants, o el projecte d'Aigües de Tortosa per digitalitzar tot el cicle de l'aigua, amb nou municipis ebrenques, del Matarranya i del Maestrat. Aquesta directriu de la Unió Europea marca un seguit d'orientacions transversals a seguir per part d'empreses i ajuntaments, per exemple sobre el creixement econòmic i el desenvolupament sostenible. També, per supòsit, l'eradicació de la pobresa. Si bé fa uns anys el repte envers la immigració eren les polítiques d'acollida, el canvi d'escenari econòmic ha fet que ara l'èmfasi es posi en aconseguir una ciutat plural on tothom tingui un encaix. És a dir, unes polítiques que reforcin la convivència i garanteixin la igualtat d'oportunitats.

Que Tortosa estiga més i millor connectada amb la resta del país i del País Valencià és un altre dels reptes. Amb autobús la ciutat compta amb un excel·lent servei i moltes freqüències a preus imbatibles, però en el cas del tren el servei és deficient. La plataforma Tren Dignes porta deu anys reclamant millores en el servei de la R-15 i R-16. A més, demana la instauració d'un tren Avant per tenir una connexió ràpida amb l'estació del Camp de Tarragona (inexistent actualment) i Barcelona i una estació intermodal a l'Aldea. «Si apostem per la mobilitat sostenible i pel transport de mercaderies de la indústria, tenir bona connexió amb tren és vital», coincideix Bové.